

สวนสัตว์ค่ะ

บทที่ 5

การบูรณาการ

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวทางการดำเนินชีวิตและวิถีปฏิบัติที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุยเดช (รัชกาลที่ 9) ทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแก่พสกนิกรไทยมาเป็นระยะเวลายาวนาน เป็นแนวคิดที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของวัฒนธรรมไทย เป็นแนวทางการพัฒนาที่ตั้งบนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท คำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันในตัวเอง ตลอดจนใช้ความรู้และคุณธรรม เป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตที่สำคัญต้องมี “สติ ปัญญา และความเพียร” ซึ่งจะนำไปสู่ “ความสุข” ในการดำเนินชีวิตอย่างแท้จริง

“...การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับ
ขั้น ต้องสร้างพื้นฐานคือ ความพอมี พอกิน
พอใช้ของประชาชนส่วนใหญ่เบื้องต้นก่อน โดย
ใช้วิธีการและอุปกรณ์ที่ประหยัดแต่ถูกต้องตาม
หลักวิชาการ เมื่อได้พื้นฐานความมั่นคงพร้อม
พอสมควร และปฏิบัติได้แล้ว จึงค่อยสร้างค่อย
เสริมความเจริญ และฐานะทางเศรษฐกิจขั้นที่
สูงขึ้นโดยลำดับต่อไป...”

(๑๘ กรกฎาคม ๒๕๑๗)

ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy)

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่เป็นทั้งแนวคิด หลักการและแนวทางปฏิบัติตนของแต่ละบุคคลและองค์กร โดยคำนึงถึงความพอประมาณ กับศักยภาพของตนและสภาวะแวดล้อม ความมีเหตุผลและการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตนเอง โดยใช้ความรู้อย่างถูกหลักวิชาการด้วยความรอบคอบ ระมัดระวัง ควบคู่ไปกับการมีคุณธรรม ไม่เบียดเบียนกัน แบ่งปัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และร่วมมือปรองดองกันในสังคม ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างสายใยเชื่อมโยงคนในภาคส่วนต่าง ๆ นำไปสู่ความสามัคคี การพัฒนาที่สมดุล และยั่งยืนพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ได้

(คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง 2549 : 8)

ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy)

ความสามารถในการดำรงชีวิตได้อย่างไม่เดือดร้อน กำหนด
ความเป็นอยู่อย่างประมาณตนตามฐานะ ตามอัตภาพและที่สำคัญ
ไม่หลงใหลใน วัตถุนิยมมีอิสรภาพ เสรีภาพไม่พัวพันการอยู่กับสิ่ง
ใด หันมายึดทางสายกลางในการดำรงชีวิต เศรษฐกิจพอเพียงจึง
เป็นพื้นฐานของความมั่นคงในการดำรงชีวิต ส่งผลให้สามารถใช้
หลักการ พึ่งตนเองได้

โดยยึดหลักสำคัญ 5 ประการ คือ

1. ด้านจิตใจ ทำตนให้เป็นที่พึ่งของตนเอง มีจิตสำนึกที่ดี สร้างสรรค์ให้ตนเองและชาติ
โดยรวม เอื้ออาทร ประณีประนอม และเห็นประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง

2. ด้านสังคม แต่ละชุมชนต้องช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เชื่อมโยงเป็นเครือข่ายชุมชนที่แข็งแรง
เป็นอิสระ อยู่บนพื้นฐานของเมตตาธรรม

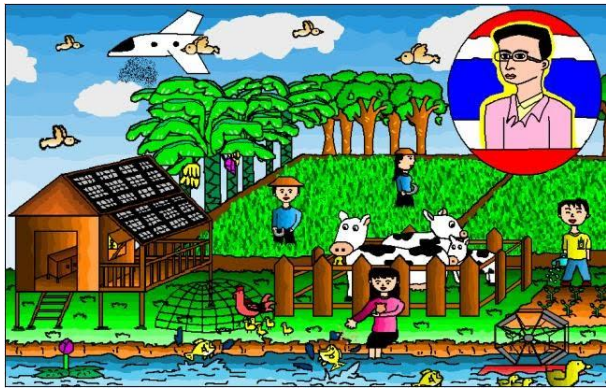
3. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ใช้และจัดการอย่างชาญฉลาด
พร้อมหาทางเพิ่มคุณค่าโดยยึดอยู่บนหลักของความยั่งยืน

4. ด้านเทคโนโลยี เลือกใช้เฉพาะสิ่งที่สอดคล้องกับ ความต้องการและ
สภาพแวดล้อม และการพัฒนาเทคโนโลยีของเราด้วย

5. ด้านเศรษฐกิจ ยึดหลักความพออยู่ พอกิน พอใช้ หลังจากนั้นคิดหารายได้เพิ่มใน ลักษณะ
ค่อยเป็นค่อยไป หลีกเลี่ยงการก่อหนี้และลดความเสี่ยง

สรุปความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy)

การดำรงชีวิตด้วยการพึ่งตนเอง โดยการยึดหลักความพอเพียงทั้งด้านความคิด และการกระทำอย่างสมดุล อยู่ได้อย่างพอกินพอใช้ สามารถอุ้มชูตัวเองได้โดยไม่ เดือดร้อน ไม่ฟุ่มเฟือย ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความ เพียร มีสติปัญญารอบรู้ มีความรอบคอบ มีเหตุผล มีคุณธรรม แบ่งปัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความสามัคคีปรองดองกันในสังคม ตลอดจนพร้อม รองรับการเปลี่ยนแปลงในทุกๆด้าน

หลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง

3 ห่วง 2 เงื่อนไข

กรอบแนวคิด

เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควร
จะเป็นโดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถ
นำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลาและเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการ
เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัยและวิกฤติ เพื่อ
ความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา

คุณลักษณะ

เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา และเป็น การมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัยและวิกฤติ เพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา

คำนิยาม

ความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย 3 คุณลักษณะ

1. ความพอประมาณ

หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

1. ความพอประมาณตนทางกาย - การบริโภคพอประมาณ ไม่ฟุ่มเฟือยใช้จ่ายเหมาะสมแก่ฐานะ รักษาสุขภาพให้ดีเสมอ ไม่ดูถูกเหยียดหยามผู้ที่ด้อยกว่า
2. พอประมาณทางวาจา - รู้จักสิ่งที่ควรพูด และไม่ควรพูด ไม่พูดคำหยาบ ไม่พูดส่อเสียด คิดก่อนพูด
3. พอประมาณทางใจ คือ คิดไตร่ตรองด้วยสติปัญญา ไม่นำสิ่งที่เป็นปัญหามาคิดไม่สบายใจ คิดแต่ในสิ่งที่เป็นประโยชน์
4. พอประมาณในด้านเทคโนโลยี ในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการดำรงชีวิตและประกอบกิจกรรมต้องคำนึงถึงความเหมาะสม
5. พอประมาณในการลงทุนและผลิต ได้แก่ การพิจารณาลงทุนที่มีความเสี่ยงน้อย ไม่โลภไม่เน้นกำไรในระยะสั้น
6. พอประมาณในการประหยัดต้องรู้จักวางแผนในการใช้จ่าย ไม่ก่อกวนหนี้ รู้จักเก็บออม
7. พอประมาณในการมีความสุข - สุขที่เกิดจากกิเลสขาม คือ โลก โกรธ หลง และวัตถุกาม ไม่มัวเมาหลงใหลได้ปลื้มกับความสุขจนเกินไป
8. พอประมาณในการเสียสละเพื่อสังคม - มีธรรมประจำใจคือ พรหมวิหาร 4 อุทิศตนช่วยเหลือผู้อื่นและสังคม

2. ความมีเหตุผล

หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียงนั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

- การจะคิดจะทำอะไรต้องวิเคราะห์ไตร่ตรองหาสาเหตุให้รอบคอบ คำนึงผลกระทบต่อตนเอง ชุมชนและสังคม อย่าใช้เพียงความเชื่อ ความถูกใจ หรือการฟังตามกันมาเป็นฐานของการกระทำ ยึดหลักวิชาการ หลักกฎหมาย หลักศีลธรรมจรรยาและวัฒนธรรมที่ดีงาม

3. การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบ การเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตอันใกล้และไกล

เงื่อนไข

1. เงื่อนไขความรู้

ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง อย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในชั้นปฏิบัติ

2. เจื่อนไขคุณธรรมที่จะเสริมสร้าง

ประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต ไม่โลภ และไม่ตระหนี่

การบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการจัดการศึกษา

เป้าหมายสำคัญ

คือ การทำให้เด็กรู้จักการพอเพียง ปลูกฝัง อบรม เพื่อให้เด็กมีความสมดุลทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมโดย สอดแทรกแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงบูรณาการให้เข้าเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรสาระการเรียนรู้ต่างๆ

แนวทางในการพัฒนาผู้เรียนตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ด้านการพัฒนาหลักสูตร มีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

สถานศึกษาควรมีการพัฒนาการบูรณาการเนื้อหาสาระของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าไปในหลักสูตรสถานศึกษาตามขั้นตอน ดังนี้

1. สถานศึกษานำคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ตามแนวทางหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงมาพิจารณาปรับปรุงหรือเพิ่มเติม วิสัยทัศน์ เป้าหมายและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในหลักสูตรสถานศึกษา
2. กลุ่มสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ปรับปรุงหรือเพิ่มเติม มาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละช่วงชั้น ให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน
3. กลุ่มสาระการเรียนรู้ละกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ปรับปรุง เพิ่มเติม หรือจัดทำ สาระการเรียนรู้ หน่วยการจัดการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้ ตามลำดับ เพื่อพัฒนาผู้เรียนได้

การบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการจัดการเรียนรู้

การบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการจัดการเรียนรู้

หมายถึง การจัดการเรียนรู้ของครูที่นำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาจัดกิจกรรมโดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับเนื้อหาสาระในหลักสูตรตามมาตรฐานการเรียนรู้ และสอดคล้องกับความรู้พื้นฐานในการดำเนินชีวิตแบบพอเพียงได้แก่ การพึ่งตนเอง การประหยัด การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น การใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างคุ้มค่า การช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผสมผสานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยยึดหลักสำคัญ คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตนเอง

(สุริพร เอี้ยวถาวร, 2550 : 11)

ลักษณะของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

สถานศึกษาควรจัดการเรียนการสอนตามเนื้อหาสาระที่กำหนดไว้ในหลักสูตรอย่างสอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้เรียน เน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์ เน้นการปฏิบัติจริง เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติตนที่เหมาะสมในชีวิตประจำวัน โดยมีแนวทางการดำเนินการดังนี้

1. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการฝึกทักษะ กระบวนการคิด วิเคราะห์ การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การแก้ปัญหา ฯลฯ ที่เริ่มจากชีวิตประจำวัน และเชื่อมโยงสู่ครอบครัว ชุมชน สังคมประเทศชาติ และสังคมโลก

2. จัดกระบวนการเรียนรู้โดยเน้นการทดลอง การปฏิบัติจริงทั้งในสถานศึกษา และแหล่งเรียนรู้ภายนอกสถานศึกษา ทั้งในรูปของการจัดทำโครงการ โครงการงาน และอื่นๆทั้งการศึกษารายบุคคลและเป็นกลุ่ม ด้านการจัดการเรียนการสอน

3. สถานศึกษาควรจัดการเรียนการสอนตามเนื้อหาสาระที่กำหนดไว้ใน
หลักสูตรอย่างสอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้เรียน เน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์
เน้นการปฏิบัติจริง เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติตนที่เหมาะสมในวิถีชีวิตประจำวัน

มาตรฐานการเรียนรู้ในช่วงชั้น

มาตรฐานการเรียนรู้ในช่วงชั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถประยุกต์ใช้

ช่วงชั้นที่ 1 เน้นเด็กพึ่งตนเองได้ หรือใช้ชีวิตพอเพียงระดับบุคคลและครอบครัวรู้จักช่วยเหลือ งาน ในครอบครัว แบ่งปันสิ่งของให้เพื่อน ช่วยเหลือเพื่อน รู้จักวิเคราะห์รายรับรายจ่ายของ ตนเองสอน ให้ได้รู้เห็นคุณค่าของสิ่งของ ตระหนักถึงคุณค่าของเงินทอง จะฝึกนิสัยประหยัด ฝึก จิตสำนึก และนิสัยพอเพียง

ประถมศึกษาปีที่ 1	ประถมศึกษาปีที่ 2	ประถมศึกษาปีที่ 3
รู้จักช่วยเหลือตนเอง	ปฏิบัติหน้าที่ของตนเองและ ครอบครัว อย่างมีความรับผิดชอบ	รู้จักช่วยเหลือครอบครัวและ ชุมชน
ใช้ทรัพยากรอย่าง ประหยัด	รู้จักใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด และ คุ่มค่า	รู้จักใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด และ คุ่มค่า
รู้จักแบ่งปันสิ่งของที่มีให้กับผู้อื่น	รู้จักแบ่งปันสิ่งของและช่วยเหลือ ผู้อื่น	รู้จักเสียสละแบ่งปันทรัพยากรที่มีเพื่อ ประโยชน์ต่อส่วนรวม
ปฏิบัติตามหลักเศรษฐกิจ พอเพียงอย่างมีความสุข	ชื่นชมต่อการปฏิบัติตามหลัก เศรษฐกิจพอเพียงอย่างมีความสุข	

ช่วงชั้นที่ 2 ฝึกให้ได้รู้จักประยุกต์ใช้หลักความพอเพียงในโรงเรียน สามารถวิเคราะห์วางแผน และจัดทำบันทึกรายรับ-รายจ่ายของตนเองและครอบครัวอย่างมีประสิทธิภาพ มีส่วนร่วมในการสร้างความพอเพียงระดับโรงเรียน และชุมชนใกล้เคียง โดยเริ่มจากการสำรวจทรัพยากรต่างๆ ทั้งด้าน วัสดุสิ่งแวดล้อม ภูมิปัญญา วัฒนธรรม และรวบรวมองค์ความรู้ต่างๆ มาเป็นข้อมูลในการเรียนรู้วิถีชีวิตของชุมชนและเห็นคุณค่าของการใช้ชีวิตอย่างพอเพียง

ประถมศึกษาปีที่ 4	ประถมศึกษาปีที่ 5	ประถมศึกษาปีที่ 6
เข้าใจหลักแนวคิดเศรษฐกิจ พอเพียงและนำไปประยุกต์ ใช้ในชีวิตประจำวัน	ปฏิบัติตามตามหลักแนวคิดเศรษฐกิจ พอเพียง	เข้าใจระบบและวิธีการดำเนิน งานขององค์กรในชุมชน ตาม หลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง
สำรวจสภาพปัญหา ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมใน โรงเรียนหรือชุมชนและ เสนอแนวทางแก้ปัญหา	วิเคราะห์การใช้ทรัพยากรและ สิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลใน โรงเรียน และชุมชน	รู้จักใช้ทรัพยากรและ สิ่งแวดล้อมตามหลักแนวคิด เศรษฐกิจพอเพียง
เข้าใจสภาพรายรับ- รายจ่ายของตนเองและวางแผนการใช้จ่ายตามหลัก แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง	เข้าใจสภาพรายรับ-รายจ่ายของ ครอบครัวและนำหลัก แนวคิด เศรษฐกิจพอเพียงมาลดรายจ่ายและ เพิ่มรายได้ ให้กับครอบครัว	วิเคราะห์วางแผนและจัดทำ บันทึก รายรับ-รายจ่ายของ ตนเองและครอบครัวอย่างมี ประสิทธิภาพ
สำรวจและเห็นคุณค่าของ ภูมิปัญญาท้องถิ่น	มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และ เผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น ของชุมชน	รวบรวมองค์ความรู้ของภูมิ ปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ ใน ชีวิตประจำวัน

ช่วงขั้นที่ 3 ประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงกับชุมชน มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน สามารถสำรวจและวิเคราะห์ความพอเพียงในระดับต่าง ๆ และในมิติต่าง ๆ ทั้งทางวัตถุสังคมสิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมในชุมชนใกล้ตัว เห็นคุณค่าของการใช้หลักพอเพียงในการจัดการชุมชนและในที่สุดแล้วสามารถนำหลักการพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของแต่ละคนจนนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสู่ความพอเพียงได้ในที่สุด

มัธยมศึกษาปีที่ 1	มัธยมศึกษาปีที่ 2	มัธยมศึกษาปีที่ 3
รู้และเข้าใจประวัติความเป็นมา ความหมาย หลักแนวคิด และ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	สำรวจและวิเคราะห์ปัญหาของ ชุมชนด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม บน พื้นฐานของหลักแนวคิดปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง	เข้าใจแนวทางพัฒนาชุมชนด้าน สังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมตามหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง
สามารถนำหลักแนวคิดและ ปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ ในการจัดการ ทรัพยากรที่มีอยู่ ของตนเอง ครอบครัว และ ชุมชนอย่างสมดุลและยั่งยืน	เสนอแนวทางและมีส่วนร่วมใน การแก้ปัญหาของ ชุมชนด้าน สังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมตามหลักแนวคิด ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาหรือ พัฒนาชุมชน ด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม โดยใช้หลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง

ช่วงชั้นที่ 4 เตรียมคนให้เป็นคนที่ดีต่อประเทศชาติ สามารถทำประโยชน์ให้กับสังคมได้เข้าใจความพอเพียงระหว่างระดับประเทศและการพัฒนาประเทศภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ เช่น การวิเคราะห์สถานการณ์การค้าระหว่างประเทศ หรือการศึกษาสถานการณ์สิ่งแวดล้อมสภาพปัญหาด้านสังคมเป็นอย่างไร แยกแยกหรือสามัคคี เป็นต้น

มัธยมศึกษาปีที่ 4	มัธยมศึกษาปีที่ 5	มัธยมศึกษาปีที่ 6
เข้าใจและวิเคราะห์การบริหาร จัดการองค์กร วิชาธุรกิจชุมชน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	เข้าใจและวิเคราะห์การพัฒนา ประเทศตามหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง	เข้าใจและวิเคราะห์การพัฒนา ประเทศให้ก้าวหน้าไปได้อย่างสมดุล ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ตระหนักในความสำคัญของการ บริหารจัดการ องค์กรวิชาธุรกิจ ชุมชนตามหลักปรัชญา เศรษฐกิจ พอเพียง	ตระหนักในความสำคัญของ การพัฒนาประเทศตามหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	ตระหนักในความสำคัญของการ พัฒนาประเทศ ภายใต้กระแสโลกา ภิวัตน์ โดยยึดหลักปรัชญา เศรษฐกิจ พอเพียงให้ก้าวหน้าไปได้อย่างสมดุล
นำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงมา ประยุกต์ใช้ในการ ดำเนินชีวิตอย่างสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง	นำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงมาประยุกต์ใช้ ในการ ดำเนินชีวิต เพื่อประโยชน์ ของสังคมและ ประเทศชาติ	นำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงมาประยุกต์ใช้ ในการ ดำเนินชีวิตอย่างสมดุล และพร้อม รับต่อการ เปลี่ยนแปลงภายใต้ กระแสโลกาภิวัตน์

การบูรณาการ
(INTEGRATION)

ความหมายโดยทั่วไป

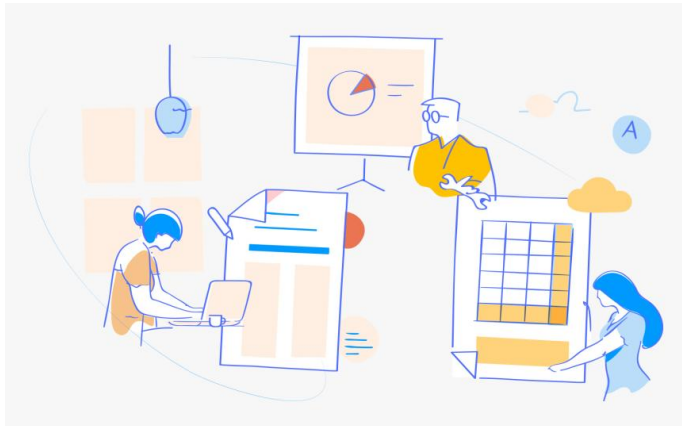

การรวมเข้าเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

ทำให้สมบูรณ์ ทำให้กลมกลืน ทำให้สมดุล

การทำหน่วยย่อยๆที่สัมพันธ์กันมาผสมกลมกลืน
เป็นหนึ่งเดียวให้ครบสมบูรณ์ในตัวเอง

ความหมายด้านการเรียนการสอน

การนำเนื้อหาสาระที่มีความเกี่ยวข้องกันมา
สัมพันธ์ให้เป็นเรื่องเดียวกัน และจัดกิจกรรม
การเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจใน
ลักษณะที่เป็นองค์รวม และสามารถนำ
ความรู้ความเข้าใจไปประยุกต์ใช้ใน
ชีวิตประจำวันได้

จำแนกตาม
กลุ่มสาระการ
เรียนรู้

1. การบูรณาการภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้

2. การบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้

1. การบูรณาการภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้

เป็นการนำเนื้อหาสาระการเรียนรู้ในวิชาเดียวกันหรือกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกัน มาเชื่อมโยงหรือสัมพันธ์กันภายใต้หัวเรื่อง (Theme) เดียวกัน ในการจัดการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนได้ประยุกต์ความรู้และทักษะไปใช้ใน ชีวิตจริง เป็นการเรียนรู้ที่มีความหมาย

ตัวอย่าง

การบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จะเป็นการ
เชื่อมโยงสาระ การอ่าน การเขียน การฟัง การดู การพูด
หลักการใช้ภาษาไทย โดยใช้วรรณคดีหรือวรรณกรรมเป็น
แกนในการจัดหน่วยการเรียนรู้

ตัวอย่างเช่น บูรณาการเศรษฐกิจพอเพียงกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

สาระที่ ๑ การอ่าน - การตีความสู่หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

สาระที่ ๒ การเขียน - ให้นักเรียนเขียนเรียงความเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

สาระที่ ๑ การอ่าน

สาระที่ ๒ การเขียน

สาระที่ ๓ การฟัง การดู และการพูด

สาระที่ ๔ หลักการใช้ภาษาไทย

สาระที่ ๕ วรรณคดีและวรรณกรรม

2. การบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้

เป็นการนำเนื้อหาสาระการเรียนรู้ตั้งแต่ 2 กลุ่มสาระการเรียนรู้ขึ้นไปหรือระหว่างศาสตร์ มาเชื่อมโยงหรือสัมพันธ์เป็นเรื่องเดียวกัน เพื่อจัดการเรียนรู้ภายใต้หัวข้อเรื่อง(Theme)เดียวกัน ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่ลึกซึ้งและใกล้เคียงกับชีวิตจริง

ตัวอย่าง

การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเรื่อง “สภาพดินฟ้าอากาศ”

วิทยาศาสตร์ : ศึกษาประเภทต่างๆ ของเมฆหมอก สาเหตุของฟ้าร้องฟ้าผ่า

สังคม : สภาพดินฟ้าอากาศมีผลต่อการแต่งกาย ที่อยู่อาศัย และอาหารการกินของแต่ละวัฒนธรรมอย่างไร

คณิตศาสตร์ : วัดและบันทึกปริมาณน้ำฝน และอุณหภูมิของแต่ละวัน หาค่าเฉลี่ยและเขียนเป็นแผนภูมิ

ภาษาไทย (การอ่าน/เขียน) : ศึกษาบทกวี เรื่องสั้น หรือบทความที่กล่าวถึงดินฟ้าอากาศ และฤดูกาล /เขียนเรียงความสภาพดินฟ้าอากาศของท้องถิ่น

เทคโนโลยี : ดาวน้โหลดภาพถ่ายดาวเทียมลงในคอมพิวเตอร์ เพื่อศึกษาเส้นทางผ่านของพายุ

การบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้สามารถจัดได้ 4 ลักษณะ

1. การบูรณาการแบบสอดแทรก (Infusion)

2. การบูรณาการแบบคู่ขนาน (Parallel)

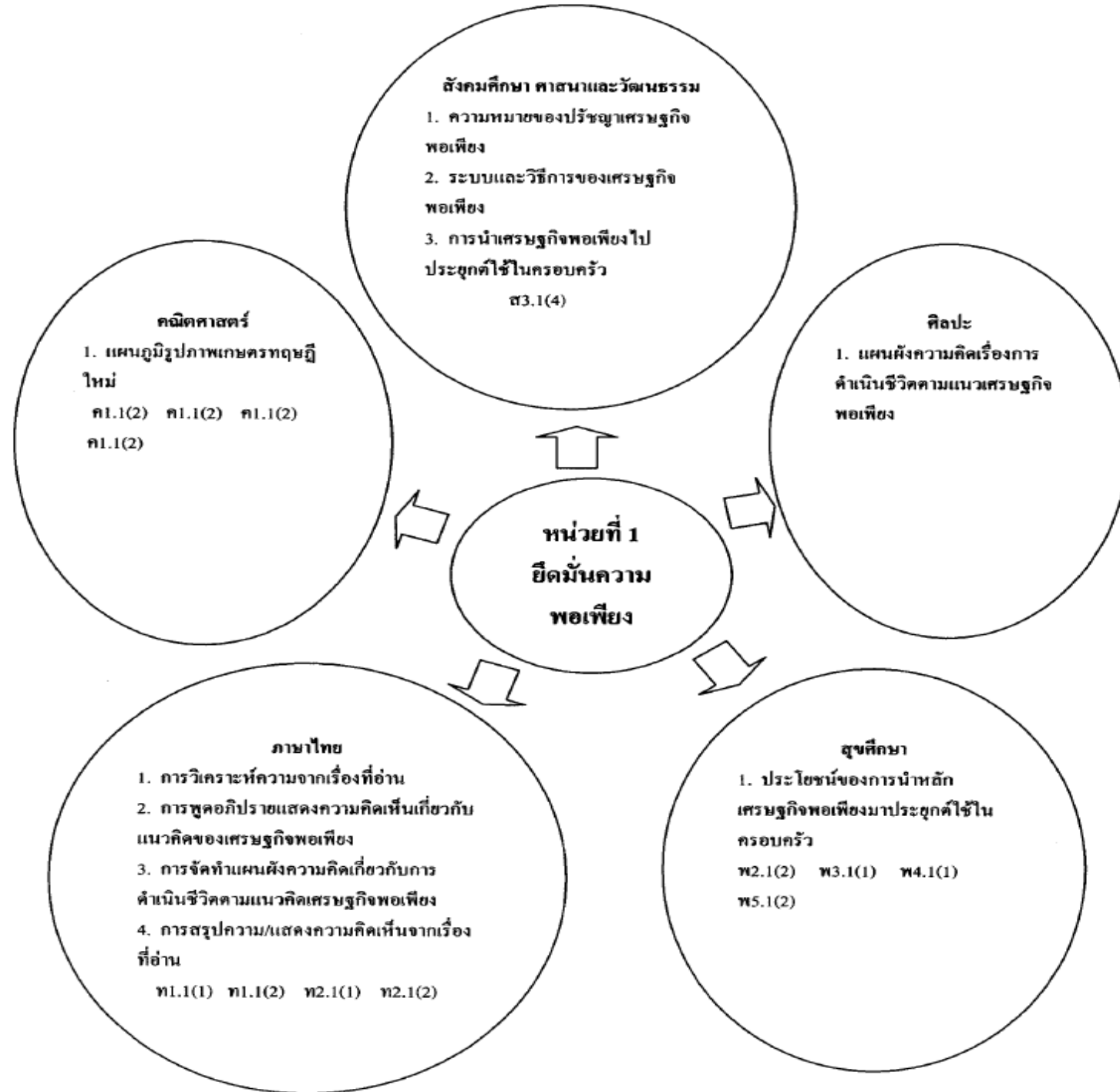
3. การบูรณาการแบบสหวิทยาการ (Multidiscipline)

4. การบูรณาการแบบข้ามวิชา (Transdisciplinary)

การบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้

ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
หน่วยที่ 1 ยึดมั่นความพอเพียง

แผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ยึดมั่นความพอเพียง
ทำการสอน ครั้งที่ 1

ช่วงชั้นที่ 2 (ชั้น ป.4)
เวลา 10 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

หลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นการพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาทโดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันในตัวเองที่ดี และ การใช้ความรู้ ความรอบคอบ ความระมัดระวัง มีคุณธรรมประกอบในการวางแผนการตัดสินใจในการกระทำสิ่งต่าง ๆ และนักเรียนควรใช้หลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

ภาษาไทย

1. อ่านเรื่องที่กำหนด ใช้บริบททำความเข้าใจถ้อยคำ ลำนวน และเนื้อเรื่อง ใช้คำถาม หาคำสำคัญ ใช้แผนภาพโครงเรื่องหรือแผนภาพความคิดพัฒนาความเข้าใจการอ่าน
2. อ่านในใจและจับใจความ หารายละเอียด แยกข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น วิเคราะห์ความสรุปความเรื่องที่อ่าน และอ่านได้เร็ว

คณิตศาสตร์

1. เมื่อกำหนดประเด็นต่างๆให้ สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลแล้วเขียนแผนภูมิแท่งหรือแผนภูมิรูปภาพได้ตามความเหมาะสม

ตั้งคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

1. มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ทำกิจกรรมต่างๆในครอบครัว โรงเรียน และชุมชนในระดับหมู่บ้าน
2. รู้และปฏิบัติตามข้อตกลง กฎระเบียบของการอยู่ร่วมกันในครอบครัว โรงเรียน และชุมชนในระดับหมู่บ้าน
3. เข้าใจระบบเศรษฐกิจแบบพอเพียง
4. รู้และเข้าใจความหมายของทรัพยากรธรรมชาติ

ศิลปะ

1. สามารถแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์

สุขศึกษาและพลศึกษา

1. เข้าใจความหมายและความสำคัญของครอบครัว

สาระการเรียนรู้

1. การวิเคราะห์ความจากเรื่องที่อ่าน
2. การพุดอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง
3. การจัดทำแผนผังความคิดเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง
4. การสรุปความ/แสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน
5. ความหมายของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
6. ระบบและวิธีการของเศรษฐกิจพอเพียง
7. การนำเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในครอบครัว
8. แผนผังความคิดเรื่องการดำเนินชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง
9. ประโยชน์ของการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในครอบครัว

การบูรณาการกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1. ความพอประมาณ

นักเรียนรู้สภาพการเลือกการดำเนินชีวิตในด้านต่าง ๆ ของตนเองและครอบครัวได้อย่างเหมาะสมกับฐานะ

2. ความมีเหตุผล

นักเรียนรู้จักการคิดพิจารณาใคร่ครวญว่าการดำเนินชีวิตของตนเองว่าเป็นเหตุเป็นผลหรือไม่

3. การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี

3.1 นักเรียนเห็นความสำคัญของการปฏิบัติงานตามหลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง

3.2 นักเรียนรู้จักเลือก เวลา สถานที่ในการดำเนินชีวิตที่ไม่มีความเสี่ยง

4. เงื่อนไขความรู้

ใช้ความรู้รอบคอบ ระมัดระวังในการดำเนินชีวิตบนพื้นฐานของความเปลี่ยนแปลงของสังคมตลอดเวลา

5. เงื่อนไขคุณธรรม

ความรับผิดชอบ ความมีวินัย การพึ่งตนเอง และการรู้จักแยกแยะถูก ผิด โดยใช้สติปัญญา

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1. ขั้นสร้างประสบการณ์

ครูนำนักเรียนสนทนาหัวข้อหลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียงเกี่ยวกับการดำรงชีวิตของคนในสังคมไทยเรื่องของความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี การมีความรู้ และการมีคุณธรรม

2. ขั้นวิเคราะห์ประสบการณ์

ครูกำหนดประเด็นคำถาม “ทำไมต้องดำรงชีวิตตามหลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียงเพราะเหตุใด” จากนั้นนักเรียนร่วมกันคิดอภิปรายตามประเด็นคำถาม

3. ขั้นพัฒนาประสบการณ์เดิมเป็นความถึรวบยอด

ครูกำหนดประเด็นคำถาม “ถ้าดำรงชีวิตตามหลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียงจะเป็นอย่างไรบ้าง ถ้าไม่ดำรงชีวิตตามหลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียงได้หรือไม่ เพราะเหตุใด” จากนั้นนักเรียนร่วมกันคิดอภิปรายตามประเด็นคำถาม

4. **ขั้นพัฒนาความรู้ความคิด**

4.1 แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มศึกษาแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียงจากใบความรู้ที่ 1 แล้วบันทึกสาระสำคัญในงาน ดังนี้

4.2 หัวข้อที่นักเรียนศึกษาและบันทึกในใบงานมีดังนี้

4.2.1. สรุปปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

4.2.2. แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

4.2.3. ค่านิยม ของ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล ความมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี

4.2.4. เงื่อนไขความรู้ และ เงื่อนไขคุณธรรม

4.4 นักเรียนร่วมกันอภิปรายในชั้น วิเคราะห์ จำแนกกิจกรรมที่เป็นผลดีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

4.6 นักเรียนสำรวจกิจกรรมที่ปฏิบัติในครอบครัวและประโยชน์ที่ได้รับ

5. **ขั้นปฏิบัติการตามแนวคิดที่ได้เรียนรู้**

ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอความรู้ที่ได้จากการศึกษาใบงานและร่วมกันอภิปราย
แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับหัวข้อที่ได้ศึกษา

6. **ขั้นการสร้างสรรค์ชิ้นงานของตนเอง**

นักเรียนทำแผนผังความคิดการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง
เป็นรายบุคคล แล้วนำไปจัดป้ายนิเทศแสดงผลงาน

7. **ขั้นการวิเคราะห์ผลงานและแนวทางในการนำไปประยุกต์ใช้**

- 7.1 แต่ละกลุ่มนำเสนอผลงาน ตามใบงานที่ได้รับมอบหมาย
- 7.2 ให้ตัวแทนกลุ่มประเมินการทำกิจกรรมของกลุ่ม
- 7.3 ให้นักเรียนร่วมประเมินและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับผลงาน
- 7.4 ครูผู้สอนเพิ่มเติมและประเมินผลโดยให้เหตุผลการให้คะแนน
- 7.5 นักเรียนบันทึกเนื้อหาตามที่เพื่อนเสนอแนะและผู้สอนเพิ่มเติม

8. ชี้นำเสนอและแลกเปลี่ยนความรู้ความคิด

8.1 แต่ละกลุ่มและแต่ละคนนำข้อมูลที่แตกต่างจากผลงานของตนไปปรับปรุงผลงานของตนเองให้ดีขึ้น

8.2 นักเรียนร่วมกันคัดเลือกผลงานดีเด่น เพื่อเป็นตัวแทนในชี้นำเสนอเป็น

ตัวอย่าง

สื่อการสอนและแหล่งเรียนรู้

1. ใบความรู้ที่ 1 เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง
2. ใบงานที่ 1 เรื่อง สรุปความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง
3. ใบงานที่ 2 เรื่อง การสำรวจกิจกรรมการดำเนินชีวิต
4. ใบงานที่ 3 เรื่อง นำเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในครอบครัว
5. ใบงานที่ 4 เรื่อง การดำเนินชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง

การวัดผลและประเมินผล

สิ่งที่ต้องการวัด	วิธีการ	เครื่องมือ
1. ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับ - แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง - การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง	การตรวจใบงาน - ใบงานที่ 1-3	แบบประเมินใบงาน
2. มารยาทในการฟังและพูด 3. การสรุปความและจับประเด็นสำคัญจากการฟังและอ่าน 4. การใช้ประโยชน์ที่ซับซ้อนในการสื่อสาร	สังเกต	แบบสังเกต

5 การพูดอภิปรายแสดงความคิดเห็น	ประเมินการพูดอภิปราย แสดงความคิดเห็นในชั้น เรียน	แบบประเมินการพูด อภิปรายแสดงความ คิดเห็นในชั้นเรียน
6. การนำเสนอผลงาน	ประเมินการนำเสนอ ผลงานในชั้นเรียน	แบบประเมินการ นำเสนอผลงานในชั้น เรียน
7. กระบวนการทำงานกลุ่ม	ประเมินการปฏิบัติ กิจกรรมกลุ่ม	แบบประเมินการ ปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม

เกณฑ์การประเมิน

1. การประเมินใบงานพิจารณาคุณภาพ 5 ประเด็น มีเกณฑ์ดังนี้

คะแนน	11 - 15	หมายถึง	ดี
	6 - 10	หมายถึง	พอใช้
	ต่ำกว่า 6 คะแนน	หมายถึง	ควรปรับปรุง

2. การประเมินการนำเสนอผลงานพิจารณาคุณภาพ 5 ประเด็น มีเกณฑ์ดังนี้

คะแนน	11 - 15	หมายถึง	ดี
	6 - 10	หมายถึง	พอใช้
	ต่ำกว่า 6 คะแนน	หมายถึง	ควรปรับปรุง

3. การประเมินการพูดอภิปรายแสดงความคิดเห็นพิจารณาคุณภาพ 5 ประเด็น มีเกณฑ์ดังนี้

คะแนน	11 - 15	หมายถึง	ดี
	6 - 10	หมายถึง	พอใช้
	ต่ำกว่า 6 คะแนน	หมายถึง	ควรปรับปรุง

4. การประเมินการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มพิจารณาคุณภาพ 5 ประเด็น มีเกณฑ์ดังนี้

คะแนน	11 - 15	หมายถึง	ดี
	6 - 10	หมายถึง	พอใช้
	ต่ำกว่า 6 คะแนน	หมายถึง	ควรปรับปรุง

บันทึกหลังการสอน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ครูผู้สอน
...../...../.....

